

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 879

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 oktober 2021

Hierbij stuur ik u de Geannoteerde Agenda van de buitengewone formele Energieraad die op 26 oktober a.s. onder Sloveens voorzitterschap plaatsvindt. Deze zal fysiek in Luxemburg plaatsvinden.

Op de agenda staat een gedachtewisseling over de stijgende energieprijzen en de *toolbox* die de Europese Commissie op woensdag 13 oktober jl. in dit kader presenteerde.

Het kabinet zal deelnemen aan deze formele Energieraad.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
D. Yeşilgöz-Zegerius

GEANNOTEEERDE AGENDA EXTRA ENERGIERAAD 26 OKTOBER 2021

Het Sloveense voorzitterschap heeft een extra Energieraad ingepland op 26 oktober 2021 in Luxemburg. Op de agenda staat een gedachtewisseling over de stijgende energieprijzen.

Stijgende energieprijzen

De Raad zal van gedachten wisselen over de stijgende energieprijzen aan de hand van de mededeling van de Commissie van 14 oktober jl. over een *toolbox* met maatregelen die lidstaten en de Commissie kunnen nemen in het kader van de gestegen energieprijzen.¹ Zoals genoemd in de Geannoteerde Agenda voor de Europese Raad van 21 en 22 oktober 2021² worden deze hoge prijzen veroorzaakt doordat de Europese economieën op volle toeren draaien, wat de vraag naar elektriciteit, die deels met gas wordt opgewekt, opdrijft. Dit valt samen met schaarste op de gasmarkt die onder meer wordt veroorzaakt door een hoge vraag naar gas in Azië, een koud voorjaar en toenemende importafhankelijkheid door de dalende gaswinning in Noordwest-Europa.

De *toolbox* bevat maatregelen die lidstaten en de Commissie kunnen nemen naar aanleiding van de hoge energieprijzen. Bij de voorgestelde maatregelen voor de korte termijn ligt de nadruk op maatregelen die lidstaten zelf kunnen nemen om consumenten te ondersteunen bij de huidige prijspeik. Hier heeft de Commissie aandacht voor het behoud van een gelijk speelveld in de EU. Op de middellange termijn legt de Commissie de nadruk op hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, het afbouwen van afhankelijkheden van fossiele brandstoffen en meer weerbaarheid tegen prijspeiken, en wijst daarbij op het belang van onder andere energieopslag en de Green Deal. Daarnaast kondigt de Commissie aan goed te letten op mogelijke vormen van marktmanipulatie op de energie- en emissiehandelssysteem- (ETS) markten, maar hier geen aanwijzingen voor te zien. Wel kondigt de Commissie additionele onderzoeken aan in dit kader. Tevens geeft de Commissie aan te zullen komen met de gedelegeerde handeling rondom kernenergie in de taxonomie.

Inzet kabinet

Het kabinet ziet het versterken van de Europese interne energiemarkt en verdere diversificatie van energiebronnen en routes als belangrijke langetermijnoplossingen voor gasleveringszekerheid en voor de betaalbaarheid van de energietransitie. Daarnaast kan het Europese klimaatbeleid, zoals het «Fit-for-55»-pakket, een belangrijke rol spelen in het verminderen van afhankelijkheden van fossiele energiebronnen.

De *toolbox* is grotendeels in lijn met de inzet van het kabinet op de situatie rondom de hoge energieprijzen. Het kabinet is voorstander van ruimte voor lidstaten om op nationaal niveau maatregelen te nemen om de gevolgen van de gestegen energieprijzen tegen te gaan. Als tegemoetkoming voor de stijgende energierekening op de korte termijn doet het kabinet incidenteel voor 2022 een tweetal aanpassingen in de energiebelastingen, zoals op vrijdag 15 oktober jl. is aangekondigd. Wat het kabinet betreft is ingrijpen in de werking van de energie- en ETS-markten zeer ongewenst. Aandachtspunt in de *toolbox* zijn de onderzoeken die de Commissie aankondigt naar gezamenlijke inkoop van gasreserves en

¹ «Tackling rising energy prices: a toolbox for action and support», COM(2021) 660

² Kamerstuk 21 501-20, nr. 1727

onderzoek naar de werking van de elektriciteitsmarkt en haar vermogen om prijsvolatiliteit op de gasmarkt op te vangen. Dergelijke maatregelen dragen niet bij aan een oplossing voor de huidige prijsstijging. Bovendien kan ingrijpen in de energiemarkten negatief uitpakken voor de energietransitie, de leveringszekerheid en voor de integratie van de Europese energiemarkten. Het kabinet kan onderzoeken naar de werking van de energiemarkt steunen, maar wil niet vooruitlopen op de mogelijke uitkomst van deze onderzoeken en mogelijke wijzigingen aan het bestaande regelgevend kader. Daarnaast is het positief dat de Europese Commissie wijst op het belang van snelle implementatie van relevante investeringen in de nationale herstelplannen en geen nieuwe middelen introduceert. Het kabinet verwelkomt tenslotte de aankondiging van de Commissie omtrent de gedelegeerde handeling kernenergie in het kader van de taxonomie, aangezien deze in lijn is met de Nederlandse inzichten hieromtrent zoals beschreven in de brief van 1 oktober jl.³ Het kabinet acht spoedige uitwerking van de taxonomie op dit front belangrijk en zal daar, zoals toegezegd in het Commissiedebat Klimaat en Energie van 14 oktober jl., aandacht voor vragen in de Energieraad.

Indicatie krachtenveld

Het krachtenveld tussen lidstaten is nog niet precies bekend. Een groot aantal (voornamelijk Noord-Europese) lidstaten is, net als het kabinet, voorstander van marktwerking in de elektriciteits- en gasectoren en pleit ervoor niet in te grijpen op de interne markt. Daar tegenover staat een aantal (hoofdzakelijk Zuid- en Oost-Europese) lidstaten die onder meer pleiten voor meer coördinatie op EU-niveau, gezamenlijke gasinkoop en het loskoppelen van de elektriciteits- en gasprijzen. Voor Nederland is gezamenlijke gasinkoop niet acceptabel omdat het ingrijpt in de werking van de markt en bovendien de hoge prijzen niet zal oplossen. Het ontkoppelen van de elektriciteit- en gasprijzen zal volgens Nederland leiden tot uitstel van investeringen in productie-installaties en leveranciers kunnen in (grote) liquiditeitsproblemen komen. Een aantal lidstaten zal het voorstel verwelkomen om meer toezicht op de markt van het emissiehandelsstelsel te houden. Dit omdat zij een risico zien dat mogelijke speculatie op deze markt verstorend zou kunnen werken. Daarnaast zal een aantal lidstaten de Commissie waarschijnlijk oproepen om kernenergie onderdeel van de taxonomie te laten zijn.

³ Kamerstuk 21 501-33, nr. 864